LAIKAS

"EL TIEMPO"
SEMANARIO LITUANO
Mendoza 2280
Avellaneda, Bs. Aires
1951. IX. 29
IV M. * Nr. 53

Lietuviškos vienybės keliu

Beveik prieš metus buvo įsteigta Argentinos Lietuvių Bendruomenė. Buvo išrinktas Laikinasis Organizacinis Komitetas (LOK), kuris turėjo paruošti vietos įstatymams pritaikytus įstatus, patvirtinti juos valdžios įstaigose, suorganizuoti apylinkes ir paruošti dirvą pastoviai Bendruomenės Vadovybei. Ši naujoji ir pastovi vadovybė turės toliau jungti visus Argentinos geros valios lietuvius vieningam ir bendram darbui.

Laikinojo Organizacinio Komiteto užsibrėžti darbai jau artėja visiškai prie pabaigos. Įstatai jau paruošti, ir Bendruomenė įteisinta valdžios įstaigose. Jau yra susiorganizavusios kelios apylinkės, kitos baigia susiorganizuoti ir įsijungti į Bendruomenę. Tikimasi, kad ir tolimesnėse lietuvių kolonijose, kur tik yra lietuvių su lietuviška širdimi ir kurių gyslomis teka lietuviškas kraujas, greitu laiku susiorganizuos Lietuvių Bendruomenės apylinkės.

Todėl paskutiniame LOK-o posėdyje, įvykusiame š. m. rugsėjo 13 d., buvo nutarta galutinai. eiti prie pastovių vadovaujamų organų rinkimo. Visuotinis apylinkių valdybų ir apylinkių atstovų susirinkimas pramatomas gruodžio pabaigai. Tame susirinkime turės būti išrinkta Bendruomenės Taryba, Centro Kontrolės Komisija ir Nesusipratimams Spręsti Komisija. Šie vadovaujamieji organai pastoviai tęs LOK-o pradėtą darbą, toliau padėdami susiorganizuoti dar nesusiorganizavusioms apylinkėms, plėsdami lietuvišką darbą ir kovą už Lietuvos laisvę bei jungdami visus lietuvius be pažiūrų ir politinių nusistatymų skirtumo į tikrą lietuvišką vienybę.

Iki tam laikui visos apylinkės turėtų kuo geriausiai pasiruošti, kuo daugiau lietuvių pritraukiant į Lietuvių Bendruomenę, kad tuo vieningo darbo ir vieningos kovos keliu galėtų eiti visi Argentinoje gyveną lietuviai ir kad nė vienas tikras lietuvis neliktų už Bendruomenės ribų.

Buenos Aires lietuviai Lietuvos krikšto 700 metų jubilėjų atšventė rugpiūčio 19 d. Aušros Vartų parapijoje, Avellanedoje. Vaizdelyje matyti dalis jaunųjų dalyvių, jų tarpe J. E. Arkivyskupas Francisco Aragone, Argentinos Lietuvių Bendruomenės ir Lietuvai Išlaisvinti Centro Argentinoje pirm. Ignas Padvalskis (antrasis į dešinę nuo kryžiaus) ir kt. Užpakaly matyti Aušros Vartų mokyklos ir Lietuvių Salės (pačioj kairėje), seselių kazimieriečių vienuolyno (vidury) ir liet. bažnyčios (dešinėje) pastatų dalis.

Para Sentirse Mas Amparados y Menos Solos...

DISCURSO DEL EXCMO. MONS. DR. ANTONIO MARIA BARBIERI, ARZOBISPO DE MONTEVIDEO, PRONUNCIADO POR RADIO EL 9 DE SEPTIEMBRE DE 1951, EN OCASION DE LA FIESTA PATRIA LITUANA

Excmo. Sr. Ministro,

R. R. Padres,

Señoras, Señores y amables radioescuchas:

Con mucho gusto he apoyado la idea de que se irradiara una hora para los lituanos católicos residentes en el país. Yo mismo me ofrecí a decir estas palabras en ocasión de esta fiesta lituana del 8 de Setiembre, para demostrar con ellas todo mi beneplácito por el vínculo de unión que significa esta onda amiga llevando al seno de cada hogar lituano una palabra y una emoción que tenga el sabor, el sentido y la gracia de cuanto hay de grande y de bello en aquella tierra, lejana en las dimensiones geográficas, pero siempre muy cerca del corazón.

Porque esto tiene que ser este espacio radial. Aquí no se hablará de temas políticos ni raciales; no se planteará ninguna de las cuestiones que dividen a los hombres; será nada más que una emocionada evocación de la patria lejana, a través del sentimiento religioso profundamente arraigado en aquella tierra tan heróica como bella.

Será la palabra pronunciada en el idioma patrio, la que resonará aquí; ella llevará la carga de todos los recuerdos de la patria lejana; de sus glorias de sus afanes, de sus luchas, de sus dolores; hará revivir en cada lituano los recuerdos de la infancia y de la juventud, de la casa paterna, — nido de tantos y tan puros afectos—, de los seres queridos que quedaron allá esperando el ansiado regreso; de la Iglesia donde se consagraron tantos amores, y se cultivaron tantas emociones y todo ambientado en la música que dió carácter a cada uno de estos recuerdos.

Todo esto será la carga que esta onda dejará en cada hogar lituano. Todo esto le hará a cada uno menos amarga la ausencia, y dará bríos para trabajar, por el honor de la patria lejana, en esta segunda patria que le abrió sus brazos generosos, y que le brinda el pan en la generosidad de su tierra, y la paz y el bienestar en la justicia y en el sentido democrático de sus Instituciones.

Esta obra de unión, de amor y de recuerdos la propicia la Iglesia: la Iglesia que por encima de los límites que dividen a los pueblos, da la palabra y el sentido de unidad en su doctrina de fraternidad universal, basada no en expresiones sin sentido concreto, sino en la más honda realidad que es la Paternidad Divina que se extiende a todos los hombres por igual.

Cada lituano católico encontrará en nuestra Iglesia un admirable punto de contacto con las cosas que ama y que dejó allá lejos: la misma fe, los mismos sacramentos, la misma palabra, la misma autoridad paternal. Y todo unido a su tradición cristiana que se remonta al Bautismo del príncipe Mindaugas — hace 700 años — que luego fué coronado rey por el Papa Inocencio IV.

Eso será este espacio radial; y así contribuirá a cimentar la paz entre los hombres y a unirlos en la unidad de los verdaderos valores que cimentarán esa era de paz y de armonía que cada uno lleva como una esperanza en su corazón.

Y yo de parte mía, como Obispo que soy de la Santa Iglesia, abro mis brazos a los queridos católicos lituanos en gesto de paternal amor: deseo que cada uno de estos buenos hijos, al acercarse a mí, se sienta más cerca de Dios y de su patria; se considere más amparado en sus necesidades y menos solo en su destierro; y experimente, junto al Obispo, el calor de esta gran familia cristiana que nació de los brazos abiertos de Cristo en la Cruz, que vive con los brazos abiertos de todos los cristianos que saben amar, y que espera el encuentro de los brazos abiertos del Padre que está en los cielos para el eterno abrazo del amor.

He querido venir hasta aquí para deciros todo esto que tengo en el corazón; y ahora que os lo he dicho, mis queridos lituanos, os bendigo con toda la efusión de mi alma y con los mejores votos de la más completa y cristiana felicidad.

RUSIJA BAIGIAMA APSUPTI

TOLIMIEJI RYTAI

Po San Francisco taikos konferencijos Tolimuosiuose Rytuose pamažu pradeda kilti grėsmingas Japonijos kolosas. Ši darbšti ir atkakli 84 milijonų tauta gyvena susispaudusi 200.000 kvadratinių kilometrų plote, visu trečdaliu mažesniame už Buenos Aires provinciją. Kasmet priauga naujų 1.200-000 žmonių, kurių ekspansija yra neišvengiama. Nežiūrint pavojaus, kad Japonijos militarizmas gali greičiau prisikelti, kaip Vokietijos po pirmojo pasaulinio karo, amerikiečiai ryžosi paversti Japoniją antikomunistine tvirtove Tolimuosiuose Rytuose. Sovietai puikiai suuodžia, kuo visa tai kvepia jos Sibirui ir raudonajai Kinijai.

Korėjoje tuo tarpu nieko ypatingo. Tiesa, kad paskutinėmis dienomis vėl užsimezgė silpnas derybų kontaktas, kurio ateitis dar neaiški. Frontuose vyksta vidutinės kovos. Komunistai vis dar nesuspėjo pradėti plataus masto puolimo dėl nuolatinių bombardavimų ir stiprių sąjungininkų artilerijos bei tankų smūgių, neleidžiančių sutelkti reikiamas jėgas strateginėse vietose.

VIDURINIAI RYTAI

Irane derybos dėl žibalo versmių su anglais visiškai nutrūko. Irano valdžia jau pradėjo derybas su rusais ir davė įsakymą iki spalio 4 d. visiems likusiems anglų žibalo pramonės specialistams apleisti Irano teritoriją. Atrodo, kad greitais žingsniais artėja kritiška valanda šitame karišku žvilgsniu be galo svarbiame punkte.

Tuo tarpu anglų santykiai su Egiptu pradeda gerėti. Susitarta Suezo kanalo zonoje anglų kariuomenę pakeisti Jungtinių Tautų kariuomene, kurioje dalyvautų ir egiptiečiai.

VAKARAI

Neseniai pasibaigusioje 12 Atlanto Valstybių užsienių reikalų ministrų konferencijoje Kanadoje, Ottawa mieste, buvo vienbalsiai nutarta apginkluoti Vakarų Vokietiją ir Italiją ir į Atlanto Paktą pilnateisiais nariais priimti Turkiją su Graikija. Dėl Vakarų Vokietijos apginklavimo smulkmenų derybos iš Ottawos persikėlė į Bonną ir su naujais metais reikia laukti vokiškųjų karo uniformų prisikėlimo. Italijos premjeras Alcide de Gasperi baigia savo pasitarimus su prez. Trumanu ir kitais vadovaujamais JAV politikais dėl Triesto srities grąžinimo Italijai ir dėl neriboto Italijos apginklavimo. Įstodamos į Atlanto Paktą, Turkija su Graikija padidino gen. Eisenhowerio vadovaujamą Vakarų Europos kariuomenę 760-000 vyrų armija.

SPRENDŽIAMOJI VALANDA ARTĖJA

Geležinis apsupimo žiedas apie visą Sovietų Sąjunga, pradedant nuo šiaurinių Norvegijos krantų ir baigiant šaltąja Aliaska, jau baigiamas nukalti ir netrukus pradės spausti iš visų pusių. Vienur kitur dar yra spragų, tačiau už jų stovi jau masiškai gaminamos amerikiečių atominės bombos ir sukasi gigantiška karo pramonės mašina. Europos politikai, dalyvavę San Francisco ir Ottawos konferencijose, išsivežė įspūdį, kad JAV-bės jau nė kiek neabejoja, kad karas su sovietais yra visiškai neišvengiamas. Tai rodo skubotas karinio pakto pasirašymas su Ispanija, Čiangkaišeko nacionalistų, Japonijos ir Vakarų Vokietijos apginklavimas. Amerikiečiai yra įsitikinę, kad sutartys su sovietais yra tuščias dalykas, ir pats gen. Eisenhoweris neseniai amerikiečių senatoriams pabrėžė, kad jokia biurokratija pasaulio neišgelbės.

Sovietai visa tai puikiai žino ir daro išvadas. Ateina aliarmuojančios žinios iš Graikijos ir Jugoslavijos. Prie Graikijos sienų tik laukia komandos įsiveržti gausios komunistų gaujos, o Jugoslavijos maršalas Tito kreipėsi į visą pasaulį prašydamas budėti, nes Vengrijoje ir kituose kaimyniniuose satelitų kraštuose laukia ženklo mesės sukoncentruotų rusų bombonešių, nudažytų Jugoslavijos spalvomis ir kariuomenės ženklais.

Sklinda rimti gandai, kad ateinančių 1952 m. liepos mėnesį bus išbandyta pirmoji sovietų vandenilio bomba, kurios gamybai vadovaująs neperseniai iš Anglijos pasprukęs atomo fizikos specialistas prof. Bruno Pontecorvo. Ar tai nebūsianti trečiojo pasaulinio karo pradžios data? Kiekvienu atveju Šv. Tėvas Pijus XII savo naujausioje enciklikoje įspėja, kad gyvename nepaprasto pavojaus momentą ir kad baisios katastrofos valanda greitai artėja.

VLIKo-Lozoraičio Susitarimas

KOMUNIKATAS

ELTA yra įgaliota pranešti, kad Lietuvos Diplomatijos Šefas St. Lozoraitis ir VLIKo Delegacija š. m. rugsėjo 2—12 dienomis tęsė pasitarimus dėl nuolatinio bendradarbiavimo Lietuvos laisvinimo darbe tarp VLIKo ir Lietuvos Diplomatijos Šefo.

Visų laisvinimo veiksnių veiklai derinti susitarta daryti bendrus VLIKo Politinės Komisijos ir Diplomatijos Šefo pasintarimus, kuriuose bus svarstomi visi politinės bei diplomatinės veiklos klausimai, liečią Lietuvos Valstybės Nepriklausomybės atstatymą ir jos sutvarkymą demokratiniais pagrindais.

Tais klausimais, kuriais nepasiekta susitarimo, numatyta tartis tolimesnėje bendradarbiavimo eigoje.

Kuo plačiausios lietuvių visuomenės dalyvavimui laisvinimo darbe patikrinti susitarta bendrai šaukti konferencijas. Jų sudėtis, darbų tvarka, laikas ir vieta bus nustatoma VLIKo ir Diplomatijos Šefo susitarimu.

Susipratimo dvasioje pasibaigusių pasitarimų proga VLIKas ir Diplomatijos Šefas, su didžiu skausmu ir pagarba minėdami Krašto aukas Lietuvos laisvei, nuoširdžiai sveikina Kovojančią Lietuvių Tautą, tvirtai siekiančią Tėvynės išlaisvinimo, ir reiškia jai ištikimybę.

VLIKas ir Diplomatijos Šefas dėkoja visiems tautiečiams laisvajame pasaulyje, atsidėjus dirbantiems Lietuvos ir lietuvių tautos gerovei. Siekdami darnumo lietuviškoje veikloje, jie taip pat kviečia sustabdyti visokius pasireiškimus, kurie nesiderina su lietuvių tautos vieninga kova dėl laisvės ir su lietuvių tautos solidarumu.

Diplomatijos Šefas ir VLIKas, su tikru pasitenkinimu konstatuodami augančią draugingų valstybių ir tautų simpatiją kovojančiai Lietuvių Tautai, nuoširdžiai dėkoja Lietuvos draugams už jų paramą kovoje dėl nepriklausomos Lietuvos atstatymo.

S. O. S. !

Argentinos Lietuvių Radio Valandėlė "Lietuvos Aidai" šaukiasi Pagalbos

Jau kuris laikas lietuviškoji radio valandėlė Buenos Aires "Lietuvos Aidai" grumiasi su vis didėjančiomis sunkenybėmis. Paskutiniu laiku buvo visiškai panaikinti komerciniai skelbimai — vienintelis pajamų šaltinis. Šiuo gi metu valandėlės išlaikymas kas mėnesį kainoja 800 argent. pezų. Taigi tolimesnis lietuviškosios radio valandėlės išlaikymas atsidūrė išimtinai lietuviškosios visuomenės rankose. Jeigu atsiras pakankamas tautiečių skaičius, kurie kas mėnesį sutiks valandėlės išlaikymui aukoti po keleta pezų, tada valandėlė išsilaikys ir net sustiprės. Jeigu gi ne — turės sustoti.

Todėl kreipiamės į visą patriotinę lietuvių visuomenę, šaukdamiesi pagalbos: GELBĖKIME "LIETUVOS AIDUS"! Nepalikime šitos pareigos kitiems, bet kiekvienas pagal išgales ir nuolat šį tą aukokime. Jeigu to nedarysime, valandėlę palaidosime. Niekas negalės kaltinti valandėlės vadovybės, kad ji susidariusius sunkumus nutylėjo ir į lietuviškąją visuomenę laiku nesikreipė. Iki šiolei valandėlės vadovybė pati darė, ką galėjo. Toliau nebeįstengdama "LIETUVOS AIDŲ" išlaikyti, atvirai ir nuoširdžiai kreipiasi į visus susipratusius Argentinos lietuvius: "S.O.S."! Gelbėkite "LIETUVOS AIDUS", tą paskutinį tėvynės dainos ir žodžio vėjelį šioje šalyje!

Aukas galima įteikti Šv. Cecilijos choro vedėjui Vaclovui Rymavičiui arba choro reikalų vedėjui Karoliui Misiūnui.

"LIETUVOS AIDŲ" VADOVYBĖ.

Sovietai iš Satelitų Deportavo Per 2 Mil. Žmonių

UP praneša, kad Sovietai iš satelitinių valstybių iki šiol deportavo per 2 mil. gyventojų, būtent: iš Bulgarijos 700.000 (apie 10 proc.), Lenkijos — 900.000, Rumunijos — 450.000, Vengrijos — 120.000 ir Čekoslovakijos — 80.000. Rytų Vokietijos deportuotųjų skaičius tiksliai nenustatytas.

● Min. St. Lozoraitis, po sėkmingo susitarimo su VLIKu, Vokietijoje dar lieka keletą savaičių, laike kurių bus aptarta diplomatinės akcijos planai ir bendradarbiavimo su VLIKu detalės.

● Prof. J .Kaminskas IX. 24 d. išvyksta į JAV, kur užtruks keletą mėnesių.

● Dr. M. Brakas jau atvyko į VLIKo būstinę ir įsijungia Vykdomosios Tarybos darban.

Urugvajaus lietuviai, susirinkę Norton CX44 radiofone su Montevideo Arkivyskupu J. E. Dr. Antonio Maria Barbieri ir Lietuvos Ministru Dr. K. Graužiniu pryšakyje š. m. rugsėjo 9 d. Tautos Šventės ir Lietuvos krikšto 700 metų jubiliejaus proga.

Paskutinė twirtovė (2)

Rašo GEN. TEODORAS DAUKANTAS

INFILTRANTAS PANKRATOVAS

1934 m. birželio pabaigoje, būdamas Lietuvos atstovu Buenos Aires, susitikau su buvusiu caro armijos karininku p. Bulyginu. Baltųjų rusų armijai pralaimėjus, jis keliolika metų buvo karuomenės instruktorium Etiopijoje. Lietuvoje viešėjo vos keleta savaičių. Paragvajaus garbės konsulo p. Fedorovo patartas, prieš važiuodamas į Argentiną p. Bulyginas, Kauno slaptojoj policijoj pasiteiravo "tikrų žinių" apie Lietuvos ministrą Argentinoje. Norėjo mane iš anksto gerai pažinti, nes aš turėjau tarpininkauti rusų emigracijai iš Lietuvos į Paragvajų. Atsidėkodamas už mano greitą ir sėkmingą pagalbą, p. Bulyginas pats pasisiūlė man papasakoti kai kurias jo paties patirtas smulkmenas iš to momento politinio gyvenimo Lietuvoje.

Bulyginas išvažiavo iš Lietuvos prieš pat birželio 4 įvykius (Voldemaro — Pyragiaus "pučas"). Man buvo įdomu sužinoti, ką tas svetimšalis, taip trumpai tebuvęs Lietuvoje, galėjo papasakoti. Čia paduodu tik tas pasikalbėjimo vietas, kurios liečia infiltrantą Pankratovą.

—Tamstą "studijuodamas", buvau saugume. Kalbėjausi su Pankratovu. Jis man parodė Tamstos bylą.

Man buvo įdomu, kad yra mano byla saugume. Būdamas valdžioje, aš to nežinojau. Dar keisčiau, kad atsitiktinis svetimšalis taip lengvai galėjo prieiti prie slaptų saugumo bylų.

—Tai ką gi Jums Pankratovas papasakojo apie mane?

—"Pavojingas žmogus tas Daukantas" — pasakė man Pankratovas — "ir gudrus. Tik pažiūrėkite: norėdamas įrodyti savo alibi, t. y. kad gruodžio 17-osios perversmo metu jis nebuvo Kaune, štai ką parašė: "Palaukite, kol aš sugrįšiu". Matot: raštelis be adreso, bet su parašu. — T. Daukantas".

—Kaip gi atrodė tas raštelis, — paklausiau šį kartą tikrai susidomėjęs.

—Buvo parašytas paiželiu ant keturkampio languoto popieriaus lakšto.

—Caramba! Ir pastabus tas ponas Bulyginas! Tai štai kur buvo atsidūręs mano raštelis, kurio pėdsakų niekaip negalėjau susekti, grįžęs iš provincijos 1926 m. gruodžio 21 d.! Jis buvo tikrai mano paties parašytas gen. Bulotos bute, Laisvės Alėjos, rodos, 19 nr. Tik nebuvo jis rašytas dėl alibi (t. y. mano buvimui kitur įrodyti). Mat, tada vyriausybės įsakymu buvau tremiamas iš Kauno į Mažeikių apskritį. Mano ryšininkai (studentai) nerado reikalingų karininkų namuose. Mano nuomone perversmas būtų leistinas tik tuo atveju, jeigu atsirastų tiesioginis komunistų pučo pavojus. Man atrodė, kad toks pavojus galėtų atsirasti, kai sausio 2—3 dd. susirinks profsąjungos. Iš Mačuikos ir Gudyno pranešimų, kuriuos gavau gruodžio 12 d. Gamtos Tyrimo stoty, man buvo aišku, kad turimų jėgų pilnai pakako bet kada ir tai vienu smūgiu susidoroti su lietuviškaisiais bolševikėliais. Profsąjungų suvažiavime visi bolševikėliai išlįs, kaip yla iš maišo. Tada būtų buvę galima susidoroti su jais viešai ir iš karto: be jokio "pusiaukelės kompromiso", nes tada vėliau vistiek laimi bolševikai, kurie savo pažadų nevykdo ir tik žiūri, kaip išnaudoti kitų padarytas nuolaidas. Tai buvau patyręs praktikoje jau 1917 m. iš įvykių Helsinkyje.

Neradęs norimų karininkų ir priverstas terminuotai apleisti Kauną, turėjau rašyti. Gruodžio 12 d. (sekmadienį) buvo sutarta, kad be mano žinios žygio nedarys. Tačiau jaunesniųjų nervingumas augo valandomis. Taigi parašiau raštelį ir įdaviau studentui S., prašydamas perduoti Gudynui arba Šarauskui. Gruodžio 16 d., 11 val. ryto, išvažiavau. Joks alibi man tada nerūpėjo, tik rūpėjo, ar manęs paklausys ir nepasiskubins, nepasikarščiuos?

Deja, nepaklausė ir pasiskubino. Sugrįžęs į Kauną, teiravausi Gudyno, ar gavo mano raštelį. Sakėsi negavęs. Prieš savo norą užėmęs štabo viršininko vietą (koks ten galėjau būti štabo viršininkas, nemokėdamas joti!), buvau labai užimtas ir visai užsimiršau ištirti to raštelio likimą.

Ir štai dabar, praslinkus beveik 8 metams, visai netikėtai sužinojau, kur to mano raštelio atsikliūta! Ir iš ko sužinojau!

Grįžęs iš Bs. Aires į Lietuvą, ryžausi ištirti raštelio "maršrutą". Pirmiausia užėmiau studentą S., kuris 1934 m. jau buvo žymus diplomuotas valdininkas:

—Kur nudėjei tą raštelį?

—Gudyno neradęs, įteikiau Šarauskui.

Šarausko įtarti negalėjau. Tačiau buvo aišku, kad jo aplinkoje buvo įsibrovusių infiltrantų, kurių siūlai vedė į Pankratovą. Taigi nuėjau pas Vidaus Reikalų ministrą ir pasakiau:

—Jūsų saugume p. Pankratovas prileidžia svetimšalius prie slaptų bylų.

Vėliau sužinojau, kad Pankratovas buvo pašauktas ir, kaip visai patikimas žmogus, šitaip painformuotas:

—Daukantas norėtų, kad aš tave pašalinčiau. Bet esi nepamainomas savo srities specialistas. Taigi aš tave palieku ir prašau susekti, koks yra tikrasis Daukanto siekimas...

Bet Pankratovui mano siekimai jau seniai buvo "aiškūs". Ne pirmą kartą jis įspėjo ministrą apie mano "pavojingumą". Viso to išdava: Pankratovas netrukus gavo paaukštinimą, o aš pasidariau atsargesnis ir pradėjau sekti infiltrantus.

Kitį Pankratovo darbeliai paaiškės iš kitų infiltrantų "nuotykių". Šį kartą trumpai tepaminėsiu mano paskutinį susidūrimą su juo Kaune 1942 m. spalio mėn. pradžioje per mano tardymą nacių geštape. Pankratovas buvo geštapui įskundęs visą eilę geriausių lietuvių patriotų, jų tarpe Šumauską, Gasiūną ir beveik visus mano rezistencijos bendradarbius Vilniuje, jų tarpe prof. Puziną. Pats atvykęs į Kauno gestapo būstinę, radau tenai tarnaujantį Pankratovą. Mano byloj buvo už vertėją ir ...kaltintoją. Deja, bylą prakišo ir susikompromitavo. Buvo perkeltas į Lenkiją ir tenai žuvo nuo lenkų rankos. Ano meto Vidaus Reikalų ministras taip pat žuvo, bet jau nuo bolševikų rankos. Tokių aukų buvo ir daugiau.

Sekantį kartą, prieš papasakodamas infiltrantų aukos pulk. Šarausko likimą, sustosiu prie infiltranto gen. Kleščinskio ir kitų šnipų veiklos. Tik mūsų generalinio konsulo New Yorke dėka pavyko įtikinti galingus šio infiltranto užtarėjus, kurie vėliau baigė savo gyvenimą Sibire.

ANTIKOMUNISTINIS JUDĖJIMAS RUSIJOJ

"American Federationist" gegužės mėnesio numeryje spausdina Konstantino Boldyreff straipsnį apie slaptą prieškomunistinį judėjimą Rusijoj. Autorius pats nuo 1930 m. buvo antikomunistinio pogrindžio dalyvis.

Slaptasis priešbolševikinis judėjimas pačių rusų tarpe sutrumpintai žymimas raidėmis NTS. Jo tikslas yra skleisti priešbolševikinę propagandą ir organizuoti pogrindžio jėgas sukilti patogiu momentu. Ant tvorų ir namų sienų pogrindžio dalyviai slaptai kreida užrašo raides NTS, platina tūkstančius prieškomunistinių lapelių darbininkų ir raudonarmiečių tarpe ir varo propagandą per radio stotį "Laisvoji Rusija". NTS šūkis yra: "Mes nešame mirtį tironams", "Mes nešame laisvę darbininkams".

Propagandos lapeliai dažnai paskleidžiami raketomis, kurios sprogsta virš viešų mitingų ir kariuomenės stovyklų. Ilgą laiką propagandinė medžiaga iš vakarų Europos buvo pristatoma laivais Dunojaus upe. Praėjo ištisi metai laiko, kolei bolševikų slaptoji policija apsižiūrėjo.

Autorius mano, kad su stipria amerikiečių parama NTS judėjimas pamažu sukels šimtamilijoninę rusų tautą prieš raudonuosius despotus ir, vakarų demokratijoms padedant, kelsis nauja demokratinė Rusija.

Šiurpiausias Dokumentas Apie Sov. Tikrovę

Vokiečių "Heute" ir visa eilė kitų žurnalų paskelbė žemėlapį, vaizduojantį sovietinių kacetų imperiją. Ji yra tokio dydžio, kaip V. Europa. Duomenys buvo surinkti iš 14.000 lenkų karių, priesaika patvirtinusių savo pareiškimus. Jie, papildyti kitų buv. sovietų kacetininkų pareiškimais ir parodymais, amerikiečių prof. sąjungų ir AFL įteikti Jungt. Tautų ūkio ir Social. Tarybai. Laisvasis pasaulis ligi šiol dar neturėjo tokio šiurpaus dokumento, pastebi tie, kuris taip išsamiai atvaizduotų tų darbo vergų stovyklų apimtį, istoriją, metodus, tikslus ir uždavinius. Tose Gulago darbo vergų stovyklose lėta mirtimi, išsekinti iki kraujo, miršta 14 milijonų žmonių, kuriuos nuolat pakeičia nauji deportuotieji. Vidutinis jų metinis mirtingumas siekia 12 proc. Net pačios grandioziškiausios statybos vykdomos tų darbo vergų. Tuo būdu sovietinė valstybė ne tik tunka, bet ir mirtimi naikina taip pat savo priešus. Ant jų kaulų statomi sovietinio imperializmo rūmai.

PAVERGTŲ TAUTŲ ATSTOVAI PAS GEN. PERON

Rugsėjo 1 d. beveik visų iš už geležinės uždangos kilusių tautų atstovai pasirašė bendrą memorandumą Argentinos prezidentui gen. J. D. Peron. Memorandume prašoma Argentinos prezidento užtarti bolševikų pavergtas tautas tarptautinėje politikoje ir tų tautų narius laikyti lygiais su visų laisvųjų tautų nariais. Pabaltiečiai, — lietuviai, latviai ir estai, — be to, dar prašo atnaujinti suspenduotas tų kraštų pasiuntinybes. Lietuvius atstovavo p. Ig. Padvalskis ir agr. A. Šantaras.

Ir Pirėnų Pusiasalis Supažindinamas su Lietuvos Byla

Vysk. V. Brizgys jam VLIKo įgaliotoj spec. misijoj Paryžiuj, Madride ir Barcelonoj atliko viską, kaip buvo, pavestas. Ta proga Iberų pusiasalio visuomenė buvo savosios spaudos supažindinta su Lietuvos byla ir laisvinimo reikalais. Jų spauda dar ir dabar prisimena Lietuvą ir visą jos kančių kelią. Vienas iš įtakingiausių portugalų dienraščių. "O Seculo" rugpiūčio mėnesį net per 2 numerius (24.906 ir 908) įsidėjo pirmame puslapyje vyskupo nuotrauką ir platų aprašymą kaip Kauno vyskupo pavaduotojas portugalų visuomenei praskleidė gel. uždangą, ją painformavo apie "tos mažos, bet narsios ir kietos lietuvių tautos" pasiektąją nepriklausomybės laikais pažangą ir dabartines kalvarijas.

SKAUTAI TINKAMAI REPREZENTAVOSI

Lietuviai skautai gražiai reprezentavo savo kraštą tarpt. skautų sąskrydy Bad Ischlio mieste, Austrijoj, kur tame 4.000 palapinių mieste — iš viso dalyvavo 14.000 užsieniečių ir 3.000 austrų skautų. Lietuviai skautai pražygiavo su tautine ir skautų vėliava, įkalbėjo viso pasaulio skautams lietuviškai sveikinimą ir kitomis progomis sėkmingai atstovavo lietuvius. Juos taip pat matėme įvairiose filmų kronikose ir apžvalgose. Taip pat jų pasirodymas nepraėjo nepastebėtas ir didžiojoj spadoj.

LIBERALŲ KONGRESAS REIKALAUJA LAISVĖS

Švedijoj Upsallos mieste posėdžiavęs pasaulinės liberalų sąjungos, kurioj dalyvauja ir lietuviai, kongresas stengėsi atsverti anksčiau Stockholme sušauktą komunistų vad. "Taikos" kongreso padarytąją įtaką. Priimtose 5 rezoliucijose skelbiama, kad "laisvė yra kelias į taiką", pasmerkiamos Rytų Europoje koncentracijos stovyklos ir kt. Kongresas parodė, kad laisvė yra didesnė ir brangesnė vertybė už taiką.

"Mums Teks Turėti Vergų..."

Didžiausias senovės graikų komedijų rašytojas Aristofanas, gyvenęs apie 455—388 m. prieš Kristaus gimimą, parašė komediją "Ekklesiacusai" ("Moterų seimas"), kurioje "komunistė" Praksagora štai ką sako:

—Aš noriu, kad žmonės dalintųsi viskuo. Visa nuosavybė turi būti bendra ir priklausyti visiems. Tokiu būdu mes nebeturėsime nei turtingų nei vargšų. Mums nebeteks matyti turtuolio, renkančio derlių iš neaprėpiamų laukų, kai vargšas neturi užtenkamai žemės savo kapui... Mano mintis, kad visų gyvenimo lygis būtų lygiai toks pat... Aš pradėsiu štai kuo: žemė, pinigai ir visa kita, kas dabar laikoma privačia nuosavybe, taps bendra nuosavybe.

—Bet kas gi dirbs? — paklausia kitas komedijos veikėjas, vardu Blepyras.

—Ak, — atsidūsta Praksagora, — mums teks turėti vergų.

Aristofano komedijos pranašystė, praslinkus 2400 metų, šiandien tragiškai pildosi sovietų "rojuje", pavirtusiame į vieną didelę priverčiamo darbo stovyklą.

Lietuviai visam pasauly

● Rochestery, N. Y., rugsėjo 1-2 d. d. įvyko Amerikos ateitininkų konferencija, kurioje dalyvavo apie 150 atstovų iš įvairių Amerikos vietovių. Iki šiol Amerikoje veikusi bendra Ateitininkų Sąjunga dabar vėl pasiskirstė į tris sąjungas: moksleivių, studentų ir sendraugių. Suvažiavime buvo daug dėmesio kreipiama lietuviškam švietimui ir ateitininkijos prieaugliui ugdyti.

● New Yorke rugsėjo 6-10 d. d. įvyko visos Amerikos Vyčių kongresas su plačia programa. Ta pačia proga New Yorko katedroje buvo iškilmingai paminėta Karaliaus Mindaugo 700 metų krikšto sukaktis.

● New Yorkas darosi lietuviškosios kultūros centras. Pradėjus veikti "Amerikos balsui" (Voice of America), čia susitelkė būrelis šviesuolių. Dabar Laisvosios Europos Komitetas taip pat plečia savo veiklą. Šalia pavergtųjų tautų komitetų organizuojamas ir radijas,, kuris tiesiog siųs žinias bolševikų pavergtiems kraštams. Lietuviškam skyriui numatomi keturi tarnautojai. Pradžioje programa bus tik 15 min. Be politinės veiklos, "Laisvosios Europos" komitetas rūpinasi ir įvairiais kitais reikalais,, surištais su pavergtų kraštų atstatymu: rengiami studentai, parūpinamos jiems stipendijos. Numatoma išleisti ir leidinių apie Lietuvą.

● Kompozitorius **Julius Gaidelis**, šiuo metu gyvenantis Bostone, JAV, pradėjo rašyti naują veikalą — sonatą smuikui su fortepionu. Kompozitorius naudoja mūsų liaudies dainų charakterį, apvilkdamas liaudies motyvus moderninės kompozicijos technika.

J. Gaidelio styginį kvartetą N 2, sukurtą tremtyje, rugpiūčio mėn. į savo koncertų repertuarą įtraukė Bogotos kvartetas. Bogotos kvartetas Kolumbijoje yra žymus ir išvystęs plačią koncertinę veiklą. Gaidelio kvartetas buvo išpildytas per Radio Nacional ir viešai Galerias Centrales del Arte salėje. Paaiškinamąjį žodį skaitė konservatorijos direktorius kompozitorius Santiago Valasco Llabos. Kvartetui vadovauja žymus estų smuikininkas Hubert Aumere.

● **Prof. Vaclovas Biržiška**, gyvenąs Watertown, JAV, rašo senųjų rašytojų, gyvenusių prieš 1865 metų spaudos draudimo laikotarpį, biografijas ir bibliografijas. Profesorius yra įpusėjęs savo darbą kuris bus apie pora tūkstančių spausdintų puslapių.

● **Prof. A. Maceinos** sveikata vėl pablogėjo. Pereitą žiemą jį buvo ištikę širdies smūgiai. Ta pati liga pasikartojo ir dabar. A. Maceina šiuo metu gyvena Vokietijoje, Freiburge, kur dirba mokslinį darbą.

● Vokietijoje prie PLB yra suorganizuota **Kultūros Taryba**, kuri eis Kultūros Fondo pareigas. Valdybon išrinkta: pirm. Dr. J. Grinius, nariais: Vl. Prosčiūnaitė-Brazaitienė, Motiejus Budriūnas, Ant. Giedraitis ir Jonas Rimeikis.

● Vokietijoje vokiškai išleista **Jurgio Jankaus** "Velnio bala". Išvertė Alexander Baldus, išleido Pilger Verlag Spayer. Turi arti 100 puslapių, įrišta kietais viršeliais. Taip pat baigiama versti Jurgio Savicko "Žemė dega".

● **Jurgis Jankus** "Gabijos" leidyklai atidavė naują romaną "Paklydę paukščiai". Šiuo metu Chicagos Spaudos Klubas išleidžia to paties autoriaus "Pirmąjį rūpestį".

● "Gabija" išleido **Jurgio Savicko** novelių rinkinį "Raudonieji batukai". Knygon sutelktos Amerikos spaudoje pasirodžiusios novelės.

● **Poeto Fausto Kiršos** "Šventieji akmenys" jau atiduoti spaudai. Leidžia prel. P. M. Juras.

● **Poetas Jonas Aistis** parengė spaudai naują eilių rinkinį "Sesuo buitis". Rinkinys jau spausdinamas, leidžia prel. P. M. Juras.

● **Poetas Bernardas Brazdžionis**, šiuo metu atleistas iš darbo, triūsia namuose. Baigia sutvarkyti naują eilėraščių rinkinį. Jis taip pat rengia ir lietuvių prozos antologiją, kuri apims visus rašytojus nuo Valančiaus iki šių dienų. Antologiją leidžia Chicagos Spaudos Klubas.

● **Chicagos Spaudos Klubas**, kuriam pirmininkauja kun. V. Bagdanavičius, MIC, yra sumanęs išleisti vysk. M. Valančiaus "Žemaičių Vyskupystę". Šis veikalas dar nėra praradęs nei savo mokslinės, nei kalbinės vertės. Spaudai parengs prof. A. Salys.

● Žinomas fotografas **Vytautas Augustinas** išleidžia didžiulį Lietuvos vaizdų albumą. Spausdina "Darbininko" spaustuvė Brooklyne. Albume bus apie 100 vaizdų.

● **Kun. prof. St. Ylos** kacetiniai atsiminimai "Žvėrys ir žmonės dievų miške" jau baigiama spausdinti. Knyga turės apie 600 psl.

● **Rašytojas Paulius Jurkus**, vienas iš "Darbininko" redaktorių, perima redaguoti "Ateitį".

● Rugpiūčio 24—30 d.d. Marianapolio kolegijoje, Thompson, Conn., įvyko moksleivių ateitininkų stovykla, kurioje dalyvavo apie 120 moksleivių. Graži Tėvų Marijonų kolegijos aplinkuma suteikė jaunimui daug džiaugsmo. Šalia sporto, buvo nuolatinės paskaitos, bendri lavinimaisi ir įvairūs paminėjimai. Vakarais moksleiviai sudarydavo specialią programą, laužus, deklamacijas, partizano vakarą. Ta pačia proga stovykloje įvyko moksleivių ateitininkų konferencija.

Ar Jau Užsimokėjai "L A I K O" Prenumeratą?

Argentinos Lietuvių Bendruomenės Įstatai

6 Dalis — Rinkimų ir Nesusipratimams Spręsti Komisija

43. Kartu su BT nariais renkama Rinkimų ir Nesusipratimams Spręsti Komisija (RNSK) iš penkių narių. RNSK renkama 29 straipsny numatytu keliu.

44. RNSK narys negali būti Valdybos ar Tarybos nariu.

45. Komisijos pirmininkas yra vyriausias amžiumi jos narys. Sekretorių RNSK išrenka, susirinkę pirmo posėdžio.

46. RNSK teisės ir pareigos yra:

a) spręsti raštu įteiktus skundus, liečiančius ARLB įstatų ir taisyklių taikymą;

b) nustatyti taisykles ir tikrinti AV, CV, CKK ir BT rinkimus;

c) spręsti nesusipratimus, kilusius ARLB narių tarpe;

d) veikti mažiausiai trijų narių sąstate ir kiekvienu atveju patiekti sprendimą raštu, nevėliau kaip per du mėnesius nuo prašymo ar skundo gavimo laiko. Sprendimai turi būti pasirašyti pirmininko ir sekretoriaus;

e) RNSK sprendimai pranešami CV, BT ir tiesioginiai paliestiems asmenims.

47. RNSK išlaidoms lėšas numato CV savo sąmatoje. RNSK būstinė yra ARLB būstinė.

V. — BENDRUOMENĖS LIKVIDAVIMAS

48. ARLB likvidavimą gali pasiūlyti BT dviejų trečdalių narių balsų dauguma.

49. Likvidavimo aptarimui BT sušaukia ARLB narius nepaprastam susirinkimui, kuris turės priimti likvidavimo pasiūlymą trijų ketvirtadalių susirinkime dalyvaujančių narių dauguma.

50. ARLB likvidavus ir padengus skolas, liekantis turtas bus perduotas Lietuviškam Raudonajam Kryžiui.

VI. — PEREINAMIEJI NUOSTATAI

51. Vykdydamas Steigiamojo Susirinkimo, įvykusio 1950 m. spalių mėn. 22 d. įgaliojimus, Laikinasis Organizacinis Komitetas (LOK) paruoš ARLB įstatus ir išrūpins jų patvirtinimą valdžios įstaigose.

52. Kol bus įsteigtos Apylinkės, BT, CV, CKK ir RNSK renka bendras narių susirinkimas, kuris bus sušauktas LOK išpildžius 51 straipsny minėtas sąlygas.

53. Išrinkus 52 str. nurodytus valdomuosius vienetus, LOK baigs savo uždavinį, perduodamas CV savo knygas ir dokumentus.

54. LOK praneš prieš dvi savaites laiką, vietą ir darbotvarkę bendro narių susirinkimo, paminėto 52 straipsny. (Pabaiga)

Vaižgantas Tremtinys

PRANYS ALŠĖNAS

VAIŽGANTAS, KAIP VISUOMENININKAS IR POLITIKAS

Ánot Balio Sruogos, Vaižgantas buvęs šviesus žmogus, visomis gyslomis, tarytum šaknimis, įaugęs į Tėviškės žemelę, kaip ąžuolas plačiomis šakomis, mosuojąs ir prieš audrą, ir pavėjui, ir taikiam pakeleiviui, ir pasaulio valkatai, visiems lygiai, visiems vienodai, visus šios žemės brolius vienodai mylėjo, visais vienodai džiaugėsi. Vaižgantas šviesi ir didinga asmenybė, plačiai ir turiningai reiškęsis mūsų tautos gyvenime. Jis buvo laikraštininkas, literatas, visuomenės veikėjas, organizatorius, politikas ir t. t. ir t. t. O pagal monografininką A. Merkelį — Vaižgantas buvęs devynių amatų žmogus.

Dabar gal kiltų klausimas: kodėl, rašant apie šviesųjį Vaižganto asmenį, panorėta rašyti apie jį tik kaip apie visuomenininką ir politiką? — O gi todėl, kad nūdienė mūsų tautos padėtis yra lygiai tokia pat, kokia ji buvo anuomet, Vaižgantui siolojantis Lietuvos ir lietuvių reikalais, o gal ir dar baisesnė.

Taigi, mums ir šiandien reikia kuo daugiau Vaižgantų, kuo daugiau tokio masto visuomenės veikėjų ir politikų, kuo daugiau tokių šviesių pavyzdžių.

Mūsų išeivija, o ypatingai tremtiniai, turėtų degti, tiesiog liepsnoti, Vaižganto dvasia, vadovautis jo kovingais darbo metodais, nenuilstama energija, o tuomet ir kelias į laisvą Tėvynę Lietuvą — būtų daug artimesnis.

Čia todėl ir norisi peržvelgti Vaižganto tremtiniškasis kelias ir jo nuveikti darbai, kuriuos jis atliko mindydamas ne savo tėvų žemę.

Jo klajonės po pasaulį prasidėjo 1914 m., kada jis buvo iškviestas Rygon redaguoti "Rygos Garso". Paskiau, pradėjus plūsti lietuviams tremtiniams į rytus, 1915 m. vasario mėn. ir Vaižgantas atsidūrė Petrapily. Kur jis tau liks nuo savųjų? Tenai perėmė sunkias Lietuvių Tremtinių Centrinio Komiteto reikalų vedėjo pareigas. Šalia darbo, keliavo po lietuvių kolonijas su paskaitomis, paguodžiančiu žodžiu ir pilna širdimi sielvarto, besirūpindamas savo tautiečių ir prisikelsimos Lietuvos reikalais.

Pagaliau, 1917 m. gegužės mėn. 27 — birželio 2 d. d. Petrapilyje įvyko Lietuvių Seimas. Ir ten Vaižgantui teko įtemptai dirbti. Jis pats pirmasis pareikalavo Lietuvai nepriklausomybės, kai dalis kitų atstovų dar apie autonomiją tūpčiojo.

O NELENGVAS VAIŽGANTUI BUVO ŠIS ŽINGSNIS

Toli gražu, ne! Juk birželio 3 d. Seimas skilo, ir trys frakcijos posėdžius apleido. Tai buvo "autonomininkai". Tuomet, nors laikinai, su širdgėla iš posėdžių salės išėjo ir Vaižgantas, tardamas šituos veriančius žodžius pasiliekantiems atstovams: "Draugai politikai, padėk Dieve jums toliau Seimo darbą dirbti! Aš juo visa širdimi džiaugsiuos iš tolo. Tik padėti jums tame darbe — nebegaliu. Ir aš išeinu iš Seimo. Tik su tokiu skirtumu, kad pas anuos nenueisiu. Aš esu greičiau kairysis, ne vidurinis, gal į socialistus linkęs, gal į komunistus, ar aš žinau? Aš to neanalizavau. Tačiau aš negaliu būti tųjų tarpe, kurie drįsta tokį didelį tautos darbą ardyti. Ir vien dėlto, kad tas darbas ne jų vaga eina. Aš nebegaliu būti su jumis, nes negaliu pakęsti, kad demokratija man, taip pat kilimu ir nuomonėmis demokratui, teisingai ar neteisingai, vistiek, prikaišiotų nedemokratingumą, ne tautos naudai kreipiamą darbą. Mane tai užmuša. Aš pasiieškosiu kitokio darbo, kur aš būsiu laisvas tik prieš save nešti atsakomybę. Kai kas sako, man pasiseką dailiosios literatūros darbas. Ir aš grįšiu prie jo, pasitraukęs iš kelio tiems, kurie monopolizavo sau demokratinį darbą ir yra pasiryžę vieni jį nudirbti. Tegu ir jiems Dievas padeda, nors Jo dažnai nepripažįsta.

"Taip jausdamasis ir doros verčiamas tą žingsnį padaryti, aš kuo smarkiausiai protestuoju prieš tą prievartą ir kuo balsiausiai šaukiu:

"Seimo veikėjai politikai! Niekai, kad jie Seimą apleido! Pervėlai tai padarė! Reikėjo prieš balsavimą. Kai kantriai dalyvavo ištisame rezoliucijų balsavime, nors ir pralaimėję, sankcionavo laimėjusią daugumą balsų rezoliuciją! Ir jūs tos rezoliucijos laikykitės! Vežkitės namo, kaip didžiausią brangenybę ir pasididžiavimą, jog lietuviai, svetur būdami suvargę, pajėgė padaryti tokį aktą, kokio tikėtis negalėjo visa eilė drąsiausiųjų ir pažangiausiųjų mūsų veikėjų — Lietuva turi tapti nepriklausoma valstybė!

"Kokios vertybės ta rezoliucija, teapspręs būsimieji. Aš gi tepasakysiu, kad kitos nebus. Labai galimas daiktas, kad neilgai trukus, visos, jau nuo karo laisvos Lietuvos atstovai savo Seime, Vilniuje, nuspręs tą patį...

"Šios laimėjimo valandos aš kol gyvas būsiu neužmiršiu! Ji seks mane, it muzika, į senatvės dimisiją, ir testamente paliksiu tą vienatinę per visą amžių laimėtą brangenybę!

"Valio, Nepriklausoma Lietuva!

"Atkartokite tą garsą po visus kampus šimtais balsų, o tie šimtai — vėl! Ir vis delto sudieu: aš — nebe politikas!"

Tačiau 1917 m. spalio 18—20 d.d. įvyko antroji pasaulio lietuvių konferencija, tik ne Rusijoj, o Švedijoj, Stockholme. Ir ten Vaižgantas dalyvavo. Po konferencijoje nuveiktų darbų Vaižgantas į Rusiją nebegrįžo, o likosi Stockholme, kur visa energija dirbo Lietuvos laisvinimo darbą ir laukė progos kuo greičiau sugrįžti į Lietuvą. Jam tenai daug teko išgyventi, daug vargo pakelti, tačiau nebuvo atsižiūrima į tai. Vaižgantas dirbo mažyčiame kambarėly po 14 valandų į parą ir daugiau. Rašė, bėgiojo į užsienio komitetą, neturėdamas laiko nė pailsėti, nė pavalgyti.

1918 m. gegužės 8 d. iš tremties Vaižgantas grįžo į Vilnių ir atvežė Lietuvai didelę dovaną "Pragiedrulius".

Ugnies žemės sostinėje

Rašo DR. A. LAUCIS

Siunčiu sveikinimus mieliesiems "Laiko" skaitytojams iš tolimiausio pietų Argentinos miesto — Ushuaia.

Čia atvykom su žmona keliom dienom pasižiūrėti, kaip atrodo Tierra del Fuego sostinė. Skridom iš Rio Grande kariškų lėktuvu. Kelionė tęsėsi pusę valandos. Tai buvo pati įspūdingoji kelionė mano gyvenime. Teko skristi virš Cordillerų kalnų, kurie padengti sniegu ir ledu. Kur tik akys užmato, vien tik kalnų viršūnės ir debesys. Mūsų dvimotoris lėktuvas, palyginus su kalnų masyvais, atrodo lyg maža muselė, kuri zirzdama lekia nuo vieno kalno iki kito. Skridom vienu slėniu; iš abiejų pusių kalnų viršūnės buvo aukščiau, negu mūsų lėktuvas. Atrodo, kad mūsų lėktuvas užklius už kalno, ir mes pasiliksim amžinai šaltuose ledynuose. Lengvai atsidusom, kai lėktuvas išnėrė iš kalnų ir atsidūrė virš Ushuaia. Nusileidus aerodrome, kokį pusvalandį skaudėjo ausys nuo staigaus oro slėgimo pasikeitimo.

Ushuaia turi apie 400 gyventojų. Čia gyvena Ugnies Žemės gubernatorius ir visa valdžia. Matosi daug jūrininkų, kurie dirba prie uosto tobulinimo. Uoste stovi du ant seklumos užvažiavę laivai, kurie jau apleisti ir nieks jais nesirūpina. Taip pat yra nuskendęs 1930 metais vienas vokiečių laivas, kurį dabar italų firma Borsari nori iškelti į paviršių. Mieste gyvena daug italų, nes minėta firma atsiveža darbininkus tiesiai iš Italijos. Toj firmoj, kaip specialistai dirba ir vokiečiai. Miestas turi dvi ligonines, viena priklauso Jūrų Ministerijai, kita — Sveikatos Ministerijai. Yra moderniškas kinas, kavinės, sporto klubai. Anksčiau buvo du kinai, neseniai vienas sudegė. Miestą iš visų pusių supa kalnai, padengti sniegu. Kalnų atšlaitės apaugę medžiais. Prie miesto prieina iš Atlanto vandenyno įlanka, kurioj yra uostas. Ushuaia anksčiau buvo garsi savo kalėjimu, tačiau dabar kalėjimas yra paverstas kareivinėmis, o visi kaliniai išgabenti į Buenos Aires ir kitas vietas.

Mieste yra labai graži, nauja bažnyčia, kurią tvarko salezičiai. Užėjom pas kleboną, nes buvom girdėję, kad Ushuaia gyvena vienas lietuvis vienuolis, tačiau jo čia neradom, nes jis gyvenąs Punta Arenas, Chilėj.

Oras čia nepastovus, dabartiniu metu smarkiai sninga. Momentais pasirodo saulė, o po to vėl apsiniaukia. Užeina smarkūs vėjai, pabūna pusę valandos ir vėl nustoja. Miestas panašus į Europos kalnų miestus, kokių teko matyt Austrijoj ir Šveicarijoj, tik čia skurdesni namai.

Ugnies žemė nėra vien tik tyrai, bet joje dirbama intensyviai ir matosi pasiektų rezultatų. Iš Buenos Aires į Ushuaia galima atskrist lėktuvu arba atvažiuot laivu. Sausumos kelias eina tik iki Cordillerų. Yra numatyta pratęsti ir per kalnus, tačiau tai labai brangiai kainuoja ir praeis dar nemažai laiko, kol Usuhuaia bus galima aplankyti automobiliu. Per Cordillerus eina paprasti takeliai, vietiniai vasaros metu juos pereina raiti. Vasaros metu esą ypač Ushuaia gražu, aplinkui žaliuoją medžiai, esą daug visokių daržovių, miškuose sirpsta žemuogės.

URUGVAJAUS LIETUVIAI

TAUTOS ŠVENTĖ IR MINDAUGO SUKAKTIS

Tautos Šventę ir Lietuvos krikšto 700 metų sukaktį Urugvajaus lietuviai minėjo rugsėjo 9 d. Iškilmingos pamaldos Cerro bažnyčioje buvo atlaikytos T. J. Bružiko, kuris ir pritaikytą gražų pamokslą pasakė. Bažnyčia pilna žmonių, su p. Ministeriu Dr. K. Graužiniu pryšaky, virpėjo nuo lietuviškų giesmų ir maldų, prašant tėvynei laisvės.

Katalikiškoji radio valandėlė šį kartą pasirodė kilminga, nes per ją paguodos žodį lietuviams tarė J. E. Mons. Barbieri, Montevideo arkivyskupas, iškeldamas svarbią krikšto sukaktį. Be kelių plokštelių, programą pajvairino p. L. Grišonienė, jausmingai sudainuodama Šimkaus "Oi kas". Prieš tai bažnyčioje ji giedojo solo Sasnausko "Marija". Abiem atvejais akompanavo p. Gabaliauskienė.

Lietuviai padarė gražų gestą, radio salėje gausiai susirinkę ir įteikdami per T. Vl. Mikalauską arkivyskupui pamaldų metu surinktą simbolinę auką statomai kunigų seminarijai. Monsinjoras už ją širdingai padėkojo.

Pilietinis mniėjimas buvo U. K. Dr-jos patalpose. Karaliaus Mindaugo nuopelnus, sujungiant atskiras gentis į vienalytę valstybę ir vėliau apkrikštijant Lietuvą, plačiomis kalbomis apibūdino p. Ministeris Dr. Graužinis, Kultūros Dr-jos pirm. p. Jazauskas ir rašytojas K. Čibiras. Kalboms pasibaigus, buvo parodytos 3 garsinės filmos, kurių visi su įdomumu žiūrėjo. Po to buvo bendras subuvimas ir pasilinksminimas, lydimas gero orkestro.

URUGVAJIEČIAI GĖRISI LIETUVIŲ ATSPARUMU

ELTA. — Montevideo mieste Urugvajuj leidžiamas dienraštis "El Dia" įsidėjo visą seriją savo bendradarbio C. Verax — K. Čibiro straipsnių apie genocidą Lietuvoje ir Sovietu dabartinius joje vykdomus žiaurumus. Juose dokumentais pavaizduota visa išvežimų istorija, tikslai ir apimtis. Vėlesniuose straipsniuose atskleistos visos rusinimo tendencijos, taip pat apžvelgiamos Liet. Išlaisv. Komiteto, vadovaujamo prel. M. Krupavičiaus, diplomatų ir kt. Vakarų pasauly gyvenančių geros valios patriotų pastangos savajai tėvynei išvaduoti. Straispniuose pažymima, jog senųjų Džingischanų "žygiai" nublanksta prieš dabartinius moderniuosius džingischanus, kurie naikindami ištisas tautas, dar veidmainiškai nežinančiam tikrosios tiesos pasauliui šneka apie "taikos akciją". Kad Vakarų pasaulis ir dienraščio skaitytojai susidarytų tikresnį vaizdą apie sovietinę realybę, įdėti pasikalbėjimai su ištrūkusiais iš jos buv. sovietiniais piliečiais Ivanu Samilenka, Nikolajum Didenka, Borisu Sablinu ir aviatorium Pirogovu; taip pat ištraukomis iš kom. partijos pareigūnų ir spaudos pasisakynų. Drauge įvertinamos "A. B.", Laisv. Europos ir kitų organizacijų pastangos pavergtiems baltų kraštams padėti. "El Diaro Español" No. 14.697 taip pat įsidėjo pirmajame puslapyje įvadinį straipsnį lietuvių tautos skasmui atžymėti, drauge džiaugdamasis visais tauriais lietuviais, kurie veikdami su savo diplomatiniais ir konsulariniais atstovais, vadovaujami VLIKo, kovoja, kad jų užgrobtoj tėvynėj būtų vėl atstatyta nepriklausomybė.

Regina Graužinytė Lietuvos Ministro dukrelė, prieš pora savaičių turėjo komplikuotą bet sėkmingą operacija, po kurios jos sveikata žymiai gerėja.

Švedija

NAUJA ŠVEDIJOS LIET. BENDR. VALDYBA

Švedijos Lietuvių Bendruomenė išsirinko naują valdybą, kurią sudaro pirm. J. Pajaujis, I vicepirm. O. Urbonas, II vicepirm. J. Lingis, iždin. V. Blažys, sekr. V. Gedminas, valdybos nariai kandidatai: Pr. Dūda ir B. Laucevičius.

Dainos Asamblio Koncertas Buenos Aires

Su nekantrumu lauktas Dainos Ansamblio pasirodymas argentiniečių publikoj įvyko š. m. rugsėjo 23 d., Consejo de Mujeres salėje. Patys rengėjai kuklumo, o gal atsargumo, vedami nereiškė pretenzijų į grynai artistinį išpildymą, tik turėjo, kaip A. Kuprevičius savo supažindimo kalboj išsireiškė, didelį norą parodyti argentiniečių publikai lietuvių liaudies dainas ir šokius. Suprantama, juk tai pirmas pasirodymas didelėj koncertų salėj, sekant programą ne tik svetimtaučiams žiūrovams, bet ir jų meno kritikams.

Vis dėlto įvyko daugiau, negu liaudies meno pademonstravimas. Tiek dainos, tiek šokiai buvo atlikti puikiai ir iš meniškos pusės.

Pirmą programos dalį išpildė mišrus choras, diriguojant Andriui Kuprevičiui. Pats choras padidintam sąstate scenoj atrodė pasigėrėtinai savo gražiuose tautiniuose drabužiuose. Programoj buvo atlikta eilė liaudies dainų, kaip "Atsikėlus ankstųjį rytelį" — harm. Banaičio, "Palankėj" — h. Pociaus, "Oi kas sodai" — h. Šimkaus, "Rugelis" — h. A. Kuprevičiaus, "Oi motinėle" — h. Banaičio, "Stikliukėlis" — h. Karoso. Beto, gerai išpildytos "Vėjo dukra" — Šimkaus ir "Jaunimo giesmė" — Naujalio.

Turint galvoj darbo sąlygas, choras buvo paruoštas gerai. Jeigu ir buvo kai kurių mažų trūkumų koncerto metu, kaip ne visiškas laisvumas balsuose, tai reikia pateisinti nauja aplinka ir tuo atsakingumo jausmu, kurį kiekvienas, manau, turėjo. Bendrai, A. Kuprevičius, pasirodydamas dar geriau negu ankstesniuose koncertuose, patiekė meniškai gražiai išpildytas mūsų lietuviškas liaudies dainas.

Antroj daly gražiam deriny, tarp kelių liaudies sutartinių buvo pašokta "Kubilas", "Audėjėlė", "Ožys", "Lenciūgėlis" ir "Malūnas". Gana gražiai Vyt. Namiko paruošti tautiniai šokiai, publikos taip pat buvo palydėti gausiais aplodismentais.

Susidomėjimas koncertu buvo didelis, tai rodė pilnutėlė publikos salė. Taip pat malonu mums, kad svetimtaučiai buvo sužavėti, ir spaudoj atsiliepimai bei įvairūs jų išsireiškimai po koncerto buvo mums labai palankūs. Koncerto sužavėta, ponia Moreno pakvietė Dainos Ansamblį pakartoti savo programą antrajame savo didumu Buenos Aires teatre "ODEON".

Tai reiškia, atliekamas didelis darbas Tėvynės atvadavimo tarnyboje su kultūros ginklu rankoje. Taigi — pirmyn, dar daugiau pasiaukojimo darbui, kad vienetas ištobulėtų ligi meniškų plonybių ir daugiau viešų pasirodymų scenoje ar per radio!

VYT. KERBELIS

NAUJAS A. KUPREVIČIAUS TRIUMFAS

Spalio 25 d. virtuozas Andrius Kuprevičius sužavėjo rinktinę Buenos Aires publiką, dalyvaudamas kaip solistas garsaus valstybinio simfonijos orkestro koncerte, įvykusiame reprezentacinėj naujųjų Teisės Fakulteto rūmų salėje. Šios rūšies koncertai meno mėgėjų yra nepaprastai vertinami, ir jau keliomis dienomis prieš koncertą bilietai buvo išgrobstyti. Kas negalėjo patekti į salę, klausėsi per radiją. Prieš pat koncertą klausytojams buvo papasakota pianisto Andriaus Kuprevičiaus biografija, pabrėžiant, kad yra lietuvis, pasaulinio masto pianistas, savo koncertais pagarsėjęs vakarų ir centro Europoje. Publika sutiko ir palydėjo mūsų tautietį triukšmingais plojimais, o spauda labai palankiai atsiliepė apie naują Kuprevičiaus triumfą Argentinoje.

DAIL. RIMŠOS KŪRINIŲ PARODA SAO PAULO MIESTE

Rugpiūčio 16 d. Sao Paulo galerijoj ITA, rua Barao Itapetinga, buvo iškilmingai atidaryta dail .Jono Rimšos kūrinių paroda.

NAUJI C. VERAX STRAIPSNIAI ARGENTINOS SPAUDOJ

Šiomis dienomis Buenos Aires dienraštyje "EL PUEBLO" vėl pasirodė net trys mūsų tautiečio K. Čibiro (C. Verax) straipsniai prieš komunistų terorą Lietuvoje: "La guerra por la voz del aire" ("Karas radio bangomis"), "Los verdaderos criminales de guerra" ("Tikrieji karo nusikaltėliai" — straipsnis iliustruotas Ribbentropo ir Molotovo pavėkslais) ir "Ley de defensa de la paz" ("Įstatymas taikai ginti"), kurio santrauką duosime artimiausiame "LAIKO" nr.

POPIEŽIUS KVIEČIA MELSTI TIKROSIOS TAIKOS

Rugsėjo 15 d., Marijos Skausmų šventėje, Šv. Tėvas Pijus XII išleido encikliką, kuroje nurodė artėjantį naujo kruvino karo pavojų ir baisius tikinčiųjų persekiojimus komunistų užgrobtuose kraštuose. "Broliškoji tautų vienybė", rašo popiežius, "jau kuris laikas skaudžiai sukrėsta, vis dar tebėra neatstatyta. Priešingai, visur matome sielas degančias pykčiu, rivalizacija ir naujo kruvino konflikto grasymais. Prie viso šito prisideda persekiojimų audra prieš Bažnyčią, kuri žiauriai puolama įvairiomis šmeižto ir kankinimo priemonėmis, neišskiriant ir kankinių kraujo praliejimo." Viso to akivaizdoje popiežius kviečia tikinčiuosius ypač spalio (rožančiaus) mėnesį padvigubinti maldas į Dievo Motiną už tikrą tautų brolybę, už kenčiančius ir persekiojamuosius, už belaisvius ir tremtinius.

NAUJAS LIKVIDAVIMO BŪDAS

Vengrijos komunistų valdžia, norėdama pirmiausia izoliuoti jaunesnės kartos kunigus, neseniai pašaukė į kariuomenę visus dvasininkus iki 35 m. amžiaus. Susidorojus su jaunesniaisiais, bolševikai tikisi dar lengviau likviduoti vyresniojo amžiaus kunigus.

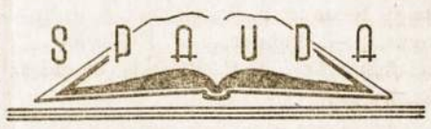

1. Dr. Jonas Balys, LIETUVIŠKOS PASAKOS, II leidimas. Iliustruotos A. Vaičaičio. Viršelis dail. P. Augiaus. Išleido LKSD Liet. Knygos Klubas, 2334 So. Oakley Ave., Chicago, Ill., 1951 m. Kaina — 2,50 dol.

2. Gražina Tulauskaitė, PO SVETIMU DANGUM, Poezija. Viršelis dail. J. Penčylos. Išleido Venta 1951 m. Kaina — 1 dol.

3. Aloyzas Baronas, ŽVAIGŽDĖS IR VĖJAI, Novelės. Viršelis dail. Alb. Bielskio. Išleido Venta 1951 m. Kaina — 2 dol.

4. "UNSERE STIMME" ("Mūsų Balsas") Nr. 1 — 1951 m. rugpiūčio mėn. Leidžia Prūsų Lietuvių Spaudos Komisija. Redaktorius — Albertas Puskepalaitis. Leidžiamas — Muenchen-Pasing, Vokietijoje. Išeina pagal reikalą.

5. "UCRANIA LIBRE" Nr. 4 — 1951 m. rugpiūčio mėn. Mėnesinis laikraštis, leidžiamas Instituto Informativo Editorial Ucranio, Buenos Aires. Šiame numeryje yra gen. T. Daukanto straipsnis: "El disfraz del Imperialismo Moscovita". Taip pat yra atspausdintas lietuvių rezistencijos atsišaukimas, platinamas Lietuvoje.

● O. W. de L. — Milosz, El CANTICO DEL CONOCIMIENTO. Ensayo de traducción de Lysandro Z. D. Galtier, miembro fundador de la Association "Les Amis de Milosz", con un retrato del autor por Aaron Bilis. Ediciones Santo y Seña, Buenos Aires 1951. Kaina $ 10 m. n. Atspausta 300 egz. liuksusiniam popieriuje.

● "Mūsų Vytis" P. L. S. S. Vadų, vadovių ir akademikų skautų — čių laikraštis nr. 5—6 (33-34). Chicago 1951 liepa — rugpiūtis. Red. Bronius Kviklys, 7320 So. Talman Ave., Chicago 29, Ill., USA. Adm. Eug. Vilkas, 11600 S. Lafayette Ave., Chicago 28, Ill., USA

● "Kolumbijos Lietuvis". Kolumbijos Lietuvių Bendruomenės trimėnesinis katalikiškai patriotinės minties leidinys. 1951 balandžio — birželio mėn. Nr. 3. Red. ir Adm.: Carrera 39. No. 54-31, Medellin, Colombia S.A.

● "Karys". Pasaulio lietuvių karių mėnesinis žurnalas. 1951 m. liepos mėn. Nr. 9. (1268). Pren. metams 4 dol. Red.: 156 Steamboat Rd., Great Neck, N. Y., USA, Adm.: 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N.Y., USA.

KNYGOS MYLĖTOJŲ ŽINIAI

"LAIKO" redakcijoje galima įsigyti pačios naujausios lietuviškos knygos, išleistos Vokietijoje ir Šiaurės Amerikoje. Duodama nuolaida. Taip pat galima įsigyti pavienius įvairių lietuviškų laikraščių bei žurnalų numerius arba užsiprenumeruoti. Nepraleiskite progos užeiti ir susipažinti su naujausiais lietuviškais leidiniais iš viso pasaulio!

RINKIMAI ANGLIJOJE

Spalio 25 d. Anglijoje įvyksta visuotiniai parlamento rinkimai. Spėjama, kad rinkimus šį kartą galinti laimėti W. Churchillio konservatorių partija, kurios rinkimų šūkis yra: "Taika per jėgą!"

MR V. LISAUSKAS
31 NORWOOD AVE
BROOKLYN 8, N.Y.
ESTADOS UNIDOS

Buenos Aires Avellaneda

MISIJŲ METU PARENGIMŲ NEBUS

Lietuviškų Misijų metu, nuo spalio 7 iki 21 d. Lietuvių Salėje Avellanedoje jokių viešų pasilinksminimų bei parengimų nebus. Sekančiame "LAIKO" nr. bus paskelbti artimiausi parengimai Lietuvių Salėje.

AUKSINIS JUBILĖJUS

Juozas Bendorinas, "Laiko" Garbės Leidėjas rugsėjo 15 d. šventė savo amžiaus auksinį jubiliejų — 50 metų. "Laiko" vardu pasveikino kun. dr. K. Černiauskas, MIC. Ta proga jubiliatą sveikino ir vaišėse dalyvavo p. A. Paršelis su šeima, p. J. Gilvydis su Ponia, p. M. Bendorinienės brolis St. Paliukėnas, p. S. Deveikis su Ponią, p. A. Brazaitis, p. K. Gelbūda ir k.

VAIŠĖS PAS P. P. URBIEČIUS

"Laiko" Garbės Leidėjai p. p. Paulina ir Vladas Urbiečiai savo sūnaus Rudolfo gimtadienio proga savo namuose Monte Grande surengė giminėms, draugams ir pažįstamiems jaukų priėmimą. Gražiam pobūvyje rugsėjo 15 d. dalyvavo didelis būrys lietuvių pramonininkų ir visuomenininkų, kurių tarpe matėsi p. E. Čekanauskienė su dukterimis, inž. J. Čekanauskas su Ponia, p. K. Deveikis su Ponia, p. K. Gaševičius su šeima, inž. P. Krapovickas su Ponia, p. V. Andriuška su šeima, p. p. Paliulioniai, p. J. Petronis, p. J. Sudnius, p. J. Kučinskas, p. K. Žukauskas, p. E. Ryliškis su dukra Rosita ir k.

GRAŽUS SKAUČIŲ VAKARAS

Rugsėjo 15 d. Lietuvių Salėje, Avellanedoje, įvyko jaukus skaučių draugovės vakaras su jaunųjų skaučių parengta programa. Svečių tarpe buvo žymusis lietuvių draugas ir "LAIKO" bendradarbis poetas Lysandro Z. D. Galtier, pianistas Sr. Córdoba ir kt. Įvairi originali skaučių programa visus maloniai nuteikė.

SAVIŠALPINĖ VAKARIENĖ SUSIVIENIJIME

Rugpiūčio 22 d. Lietuvių Susivienijimo centre, 4 de Junio, įvyko savišalpinė vakarienė draugijos statomai salei pabaigti. Vakarienėje dalyvavo apie 300 žmonių. Kalbėjo Susivienijimo pirm. p. Majauskas, sveikino spaudos ir savišalpinių draugijų atstovai.

SVEČIAI IŠ MONTEVIDEO

Rugsėjo 25 d. "LAIKO" redakciją aplankė žymus lietuvių draugas iš Montevideo Sr. Martinez Bersetche su dviem palydovais. Svečiai susipažino su religiniu ir kultūriniu lietuvių centru Avellanedoje ir pasidalino savo įspūdžiais iš "Dainos" ansamblio koncerto, įvykusio š. m. rugsėjo 23 d. Consejo de Mujeres bibliotekos salėje. Koncertas jiems buvęs tikra išvyka į gražiąją Lietuvą, kurią pažįsta iš Kazimiero Čibiro ispaniškųjų veikalų.

PAIEŠKOJIMAS

Pasiuntinybė paieško žemiau išvardintus asmenis:

1. Adolfą Franckevičių, sūnų Antano ir Liucijos Rikštins ir
2. Mariją Ribinskaitę (Ribinskas), gimusią tarp 1929-1931 m. Montevideo mieste. Ji paieškoma palikimų reikalu.

Išvardintieji arba juos pažįstą asmenys prašomi atsiliepti asmeniškai ar raštu, sekančiu adresu: Legación de Lituania, c. Juan Maria Perez 2820 (Pocitos), Montevideo, Uruguay.

Pasiuntinybė

Montevideo, 1951 m. IX. 11 d.

Jau išėjo iš spaudos poezijos antalogija

ŽEMĖ

Antalogiją redagavo KAZYS BRADŪNAS. Studijinį (apie trečdalį knygos) įvadą parašė JUOZAS GRINIUS.

ŽEMĖJE savo brandžiausią, kūrybą spausdina: **Juozas Kėkštas, Kazys Bradūnas, Alfonsas Nyka Niliūnas, Vytautas Mačernis** ir **Henrikas Nagys.**

ŽEMĖ išleido "LIETUVIŲ DIENŲ" žurnalas, 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif, USA. Kaina 4 doleriai. Apie 200 psl., iliustruota ir dviem spalvom atspausta.

ŽEMĖS antalogiją galima įsigyti pas leidėją ir šio laikraščio administracijoje. Ši knyga turėtų puošti kiekvieno lietuvio knygynėlį.

NAUJI "LAIKO" RĖMĖJAI

Naujieji "LAIKO" ir jo kuriamos spaustuvės rėmėjai bus paskelbti sek. nr.

ATSIŠAUKIMAS

Kovai prieš raudonąjį terorą ir kovai dėl Lietuvos laisvės visi savo tėvynę mylį lietuviai jungiasi į vieną bendrą frontą. Tam tikslui, kur tik yra bent keli lietuviai, steigiama yra Lietuvių Bendruomenė. Ji apima visus lietuvius be pasaulėžiūros ir politinių nusistatymų skirtumo, visus, kuriems yra brangi Lietuva, kurių širdyse dar yra užuojautos jausmas savo tėvams, broliams ir seserims, tremiamiems į Sibirą ir kitus tolimus Rusijos kraštus. Kremliaus sostas braška, pavergtųjų tautų išsilaisvinimas artėja. Todėl kiekvieno lietuvio pareiga — stoti į bendrą kovą už tėvynės greitesnį išlaisvinimą. Tam darbui mus šaukia mūsų tautos didvyrių dvasios. Kudirka mums sako: "Kelkitės, kelkitės..." O tautos pranašas poetas Maironis ragina: "Pirmyn į kovą už tėvynę, už brangią žemę Lietuvos!"

Tautieti, nedelsdamas užpildyk pareiškimų blanką ir įteik jį Arg. L. B. Avellanedos Skyriui, kurio laikina būstinė yra "Laiko" skaitykla: Mendoza 2280, Avellaneda.

Arg. Liet. Bendruomenės
Avellanedos Skyrius

ŠAUNIOS VESTUVĖS

Rugsėjo 22 d. Jonas Žekys susituokė su **Elena F. Šovinyte.** Iškilmingą moterystės palaiminimą Lietuvių parapijos bažnyčioje suteikė klebonas kun. J. J. Jakaitis, M.I.C., asistuojant kun. K. Černiauskui, M.I.C., ir kun. J. A. Margiui, M.I.C. Liudininkais buvo M. Žekytė de Castromil ir Karolis Misiūnas. Pamerge ir pabroliu buvo jaunojo sesuo Marija Žekytė de Castromil ir Jonas Limba.

Vakare buvo vestuvių puota Lietuvių salėje, Avellanedoje, kur dalyvavo apie pustrečio šimto kviestų svečių. Prie gausių vaišių jaunavedžius sveikino lietuvių parapijos klebonas kun. J. J. Jakaitis, Lietuvai Išlaisvinti Centro vardu P. Sakalauskas, Moterų ir Mergaičių Dr-jos "Birutė" vardu pirm. U. Šilaikienė, Liet. Jaunimo Dr-jos vardu B. Bliumbergas, Vyčių Sąjungos vardu medicinos stud. J. Simanauskas. Visi kalbėtojai linkėjo jauniesiems ne tik laimingo gyvenimo, bet taip pat ir toliau dalyvauti lietuvių kolonijos visuomeniniame gyvenime. Šv. Cecilijos choras, vadovaujamas muz. V. Rymavičiaus, savo choristui sugiedojo "Ilgiausių metų".

P. J. Žekys lietuviškai visuomenei yra labai gerai pažįstamas, kaip uolus Lietuvių Jaunimo Dr-jos darbuotojas ir jos pirmininkas bei nuolatinis valdybos narys, kaip gabus scenos veikėjas, labai dažnai savo puikia komiko vaidyba linksminęs Lietuvių salės lankytojus, ilgametis šv. Cecilijos choro choristas ir lietuviškos parapijos didelis darbuotojas ir rėmėjas. Savo geru būdu ir energija yra užsitarnavęs tautiečių pagarbą.

Tenka palinkėti jaunavedžiams gražaus gyvenimo ir laimingos ateities, o taip pat ir toliau abiems dalyvauti lietuviškuose iki šiol taip gražiai vestuose darbuose.

● **Morta ir Juozas Sturevičiai,** žinomi lietuviškos kolonijos visuomenės darbuotojai, savo dukrelės **Birutės Mortos** 12 metų proga rugsėjo 9 d. savo namuose surengė jaukias vaišes —pietus. Vaišėse buvo p. p. Sturevičių šeimos draugai: p.p. Gibavičių šeima, p.p. Grigaliūnų šeima, pp. U. ir B. Šileikos, p.p. O. ir P. Mainoniai, p. p. P. ir G. Krivickai, p. Velykienė su dukrele. "Laiko" administratorius ir k. Birutė ne tik garžiai kalba lietuviškai, bet yra žinoma ir savo deklamacijomis lietuviškuose parengimuose.

Ilgametės Šv. Cecilijos choro narės Bertos O. Blontaitės sutuoktuvės su "CADE" inspektorium Leonu Smaliečiu. Viršuje: jaunavedžių santuoka liet. Aušros Vartų bažnyčioje Avellanedoje. Apačioj: jaunieji prie puošnaus vestuvių torto.

● Rugsėjo 22 d. Jonas Kazimieras Pažėra susituokė su Maria Galli. Moterystės sakramentą palaimino San Izidro parapijos bažnyčioje jaunojo pusbrolis kun. J. A. Margis, M. I. C. Medaus mėnesiui jaunavedžiai išvažiavo į Rio Cuarto, Cordobos prov. Grįžę apsigyvens Villa Caraza, Lanus.

● Moore McDuff laivo inžinierius, Š. Amerikoj gimęs lietuvis, **Vitas Purčinskas** lankėsi pas savo tetą N. Pompeya. Rugsėjo 23 d. aplankė lietuvių parapiją, salę ir dalyvavo Vyčių parengime. To paties mėn. 25 d. grįžo į Š. Ameriką.

● Rugsėjo 21 d. į Detroit, JAV, lėktuvu išskrido **Rozalija Kvasienė** su sūnum **Algirdu.** Prieš metus atvyko į Argentiną pas savo gimines. Dabar grįžo apsigyvenimui į Š. Ameriką. Tikimės, kad ir Argentinos nepamirš.

● **Daliai M. Šantaraitei** "Presidente Peron" ligoninėje buvo padaryta apendicito operacija. Operacija pavyko gerai, ir ligonė, grįžusi namo, jau sveiksta. "Laiko" administracijos pagelbininkei linkime greitai pasveikti.

● **Marija Deveikienė,** p. Zef. Juknevičiaus uošvė sunkiai serga ir jos liga tiriama ligoninėj.

● **Saliomėja Kuncaitė ir Vladas Palačionis** rugsėjo 20 d. lietuvių Aušros Vartų parapijos bažnyčioje susituokė ir apsigyveno Buenos Aires mieste, Cochabamba 727. Sveikiname ir linkime laimingo gyvenimo.

● **Ponia Marija Laucienė** rugsėjo 22 d. grįžo iš Ugnies Žemės ir laikinai apsigyveno Avelanedoje. Dr. A. Laucis, kuris Rio Grande mieste pavadavo ligoninės direktorių, grįš savaite vėliau.

● **Kun. Vitas Šimanskis,** M.I.C., kuris keletą mėnesių gydėsi Punta Mogotes, prie Mar del Platos, šiomis dienomis grįžo atgal ir vėl apsigyveno T. T. Marijonų namuose, Avellanedoje.

● Lietuvių Aušros Vartų parapijos bažnyčioje rugsėjo 16 d. buvo pakrikštyta **Nelida Kristina Misiūnaitė,** žinomų Villa Lugano pramonininkų **Onos Vikanytės ir Antano Misiūnų** duktė. Krikšto tėvais buvo Elsė E. Kairytė ir Stasys Čekauskas. Krikštynų proga p. p. Misiūnai savo namuose surengė puikius pietus, kuriuose dalyvavo didelis būrys luganiečių ir kitų tos malonios šeimos draugų.

● Rugsėjo 16 d. lietuvių parapijos bažnyčioje buvo pakrikštyta uolių Vyčių Sąjungos darbuotojų **Teresės Adelės Jotautaitės ir Mečio Antano Valantinų** dukrelė **Marija Kristina.** Krikšto tėvais buvo vyčiai Stasė Gvaldaitė ir Antanas A. Matulis. Po krikšto apeigų p. p. Valentinų namuose, Valentin Alsina, buvo jaukios vaišės, kuriose dalyvavo didelis būrys giminių ir draugų.

● Rugsėjo 9 d. buvo pakrikštyta Alicija Rozumniuk, Elenos Drazdauskaitės ir Tichon Rozumniuk duktė. Krikšto tėvais buvo Emilijus Galvanauskas ir Elba Stonis.

● 1941 metų Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnaziją baigusiųjų laida šių metų rugsėjo 21 d. Wiscansine, JAV, šventė savo gimnazijos baigimo dešimtmetį. Jie buvo sutarę po dešimties metų vėl susitikti Vilniuje, o dabar yra išsiblaškę po visą pasaulį. Aštuoni — M. Untulis, V. Saduikis, T. Bauža, M. Nagys, J. Švedas, R. Pauliukonis, R. Paškevičius ir V. Liobis — yra J. A. V., penki Australijoje — J. ir V. Neverauskai, M. Katilius, E. Neimanis ir Sirijetavičius. Kun. V. Šarka ir A. Kaukorius dar Vokietijoje. Vienas Sibire ir vienas Lietuvoje. Iš tos laidos du yra Argentinoje: kun. dr. K. Černiauskas Avellanedoje ir kun. J. Duoba, Rosario Kunigų seminarijos profesorius.

PIGIAI PARDUODAMAS

beveik naujas amerikietiškas **mimeografas,** geros firmos, su visais priedais, pritaikomas prie elektrinio motoro.

Kreiptis į "LAIKO" Redakciją.

"LAIKAS" STEIGIA SAVO SPAUSTUVĘ

Nuolat brangstant spaudos darbui, "LAIKAS" ryžosi steigti savo nuosavą spaustuvę. Tokias spaustuves užsieniuose turi kiekvienas žymesnis lietuvių laikraštis. Kadangi raidžių rinkimo darbas yra pats brangiausias, todėl ir nutarta pirmiausia įsigyti linotipą.

Kreipiamės į savo mielus skaitytojus ir rėmėjus, kviesdami aukoti spaustuvės fondui, nes laikraštis atliekamų pinigų neturi. Vidutinė linotipo kaina yra 100—150 tūkstančių pezų. Tikimės taip pat mūsų bičiulių paramos Šiaurės Amerikoje. Spaustuvės fondui aukojusieji bus skelbiami laikraštyje.

Sukruskime! Savoje spautuvėje "LAIKAS" išeis dažniau, punktualiau ir bus didesnis! Bendromis pastangomis padėkime pastovų pagrindą savam laikraščiui!

LAIKAS

"EL TIEMPO" Semanario Lituano
Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. Aires; T. E. 20-9027

Correo Argentino Casa Central
FRANQUEO PAGADO Concesión Nº 4289
TARIFA REDUCIDA Concesión Nº 4015

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual Nº 350417

Director resp. — Pbro. C. Vengras. Redaguoja Red. Kolegija. Vyr. Red. Dr. P. Brazys. Pinigus siųsti administratoriui: Francisco Garšva. KAINA: Argentinoje met. $ 20.—, pusei met. $ 10.—, atsk. nr. $ 1. Urugvajuje met. 4 Urugv. pezai. Kitur — met. 2 doleriai. Oro paštas metams kainoja 3 dolerius.

1951. IX. 29 ☆ IV METAI ☆ Nr. 53

Visus kviečiame užsirašyti arba laišku pranešti apie savo įstojimą.

Arg. Liet. Bendruomenės Jaunimo Sekcijos Valdyba:
Pirm. J. ZURBAITĖ
Sekr. A. GARBUZAITĖ

BERISSO

BERISSO LIETUVIŲ SUSIRINKIMAS

Spalių mėn. 14 d. 4 val. popiet., calle Napoles 4260, šaukiamas **Berisso lietuvių susirinkimas** tikslu įsteigti **Argentinos Lietuvių Bendruomenės** Berisso skyrių. Susirinkime dalyvaus ARLB Centro Valdybos atstovai, padarydami platesnį pranešimą apie Bendruomenės veikimą. Kviečiame dalyvauti visus Berisso lietuvius, be pažiūrų ir politinio nusistatymo skirtumo, ir prisidėti prie vieningos kovos už Lietuvos laisvę.

Iniciatorių Būrelis

TEMPERLEY

PRANEŠIMAS

Argentinos Lietuvių Bendruomenės Hemperley ir Apylinkių Jaunimo sekcija, kaip jau spaudoje buvo pranešta, organizuoja JAUNIMO VAKARINIUS LIETUVIŲ KALBOS KURSUS. Blankai jau atspausdinti ir galima jau užsirašyti į kursus kiekvieną dieną pas sekcijos pirmininkę JONYTE ZURBAITĘ, calle 11 esquina 16, Villa Sastre. Temperley apylinkės visus jaunuolius ir jaunuoles kviečiame stoti į vakarinius lietuvių kalbos kursus. Mergaitėms bus dar ir rankdarbių pamokos, kur galės išmokti juostas austi ir gražiai siuvinėti.

Artimiausias virtuozo

Andriaus Kuprevičiaus

PIANO KONCERTAS

įvyksta antrajame savo didumu Buenos Aires teatre

"ODEON"

š. m. spalio 30 d., antradienį, 22.00 v. Išpildomi rinktiniai lietuvių ir nelietuvių kompozitorių kūriniai. Tautiečiai kviečiami gausiai atsilankyti.

1951 m. SPALIO MĖN. 7 – 21 d. d.

Argentinos lietuvių šventovėje — Vilniaus Aušros Vartų bažnyčioje Avellanedoje, Brasil ir Mendoza kampas, įvyks

Šventųjų Jubiliejaus Metų Misijos

Kasdien 8 val. ryte ir 8 val. vakare pamokslus sakys žymusis lietuvis misijonierius Kun. JONAS BRUŽIKAS, jėzuitas, kuris jau yra pravedęs visame pasaulyje virš 800 misijų.

Labai svarbu visiems dalyvauti pirmajame misijų pamoksle, kuris bus spalio 7 d., sekmadienį, 10.30, val.

Pirmoji misijų savaitė (7—14) — **Moterims ir Mergaitėms**
Antroji misijų savaitė (14—21) — **Vyrams**
VISI LIETUVIAI KVIEČIAMI MISIJOSE DALYVAUTI

MOTERŲ IR MERGAIČIŲ DR-JOS "BIRUTĖ" 20-TIES GYVAVIMO METŲ SUKAKTIES PROGA

š. m. spalio 27 d. yra statoma nepaprastai jautri, patriotinė S. Kymantaitės - Čiurlionienės 3 veiksmų drama

Aušros Sūnūs

Nepraleiskime progos pagyventi knygnešių dvasia!

Pradžia 8 val. v. punktualiai.

Lietuvos Pasiuntinybė Urugvajuje: Juan Maria Perez 2820, Montevideo, Telef. 41-55-91.

Pamaldos Montevideo lietuviams yra laikomos kiekvieną sekmadienį 10 val. Cerro parapijos bažnyčioje.

Pamaldos Rosario lietuviams kiekvieną sekmadienį Buen Pastor koplyčioje, Laprida ir Virasoro gatvių sankryžoje, 10.15 val. (aukštuma: San Martin 2900).

● OPTIKAS V. RASIŪNAS: Gral. Mariano Acha 876, Morón: penktad. 16-18 val., šešt. 13-17 v. ir sekm. 13-16 v.

● MINKŠTŲ KĖDŽIŲ DIRBTUVĖ, sav. Mikelionis ir Gelbuda: Cosquin 5565, Villa Lugano.

● GROŽIO SALIONAS "LA RUBIA" sav. ONA KASPARIENĖ: Soler 3441, Bs. Aires, T. E. 79-2528.

● **Gerai, Greitai ir Pigiai taiso radio aparatus** inž. J. Mačernis: Isleta 3865, 4 de Junio (taip pat: Mendoza 2280, T. E. 20-9027).

● **ČIUŽINIŲ UŽUOLAIDŲ DIRBTUVĖ - PARDUOTUVĖ.** Parduodama bovelna, vilnos, įvairios drobės, valizoms užvalkalai, gulimos kėdės ir turkiškos lovos. Taisomos minkštos kėdės. Sav. **Antanas Šalčiūnas:** Juan B. Alberdi 933 — Buenos Aires — T. E. 60-2784.

Daug ką išsiaiškinsi ir sužinosi, lankydamas mėnesines paskaitas

Apie Katalikiškąją Pasaulėžiūrą

Pirmoji paskaita su diskusijomis įvyks š. m. rugsėjo 30 d. 17 val. Lietuvių Aušros Vartų mokyklos patalpose, Brasil 835, Avellaneda. Paskaitoms vadovauja kun. P. Brazys M.I.C. Į paskaitas kviečiamas kiekvienas, kurį kankina įvairūs žmogaus gyvenimo klausimai, kam rūpi pagilinti savo pažiūras į žmogų, pasaulį ir Dievą.

LIETUVIŠKA DANTŲ KLINIKA

Consultorio Dental "PAVON"
Sav. N. KRUKAUSKAS

Dirbtiniai dantys — karūnėlės — blombavimas — d. traukimas. Dantistai diplomuoti viet. universitete. Priimama: **pirm., treč., penkt. 14—20 val.** — Susikalbama įv. kalbomis. **Avda. Pte. Perón 488 (buv. Pavón), Avellaneda (prieš. Avell. gelež. stotį)**

Imprenta "Dorrego", Dorrego 1102 - Bs. Aires